Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Programmabegroting Duiven 2025-2028

Zaak- & documentnr. : Z/24/126452/201672136
Portefeuillehouder : M.A. Overduin

Opsteller : Mark Jordens
Afdeling : F&B
Telefoonnr : 0630201341

Samenvatting
In juli is de Voorjaarsnota 2024 behandeld en vastgesteld. Om het ontstane tekort in 2025 op te lossen zijn verschillende maatregelen voorgedragen. De gemeenteraad heeft het college bij de behandeling van de Voorjaarsnota meegegeven maatregelen te verwerken in de begroting en daarbij de volgende kaders te hanteren:

- Een sluitende begroting voor 2025,
- Bekijk (nogmaals) mogelijkheden in de eigen organisatie.
- Ontzie zoveel als mogelijk het Sociaal Domein.
- Beperk de OZB verhoging.

De door het college in de Voorjaarsnota al voorgestelde maatregelen zijn in de voorliggende begroting verwerkt. In deze begroting worden aanvullende maatregelen voorgesteld waarmee de jaarschijf 2025 sluitend wordt gemaakt. Om de tekorten voor 2026 en verder op te kunnen lossen is inmiddels het project ‘Financieel gezond 2026’ opgestart. Bij de begrotingsbehandeling door de gemeenteraad wordt alleen het begrotingsjaar 2025 vastgesteld. De jaren 2026-2028 geven een structureel inzicht in de beleidskeuzes.

Beslispunten

1. De (meerjaren-)Programmabegroting 2025-2028 – in het bijzonder op de volgende onderdelen- vast te stellen:
    - De programma’s
    - De paragrafen
    - De voorcalculaties
    - De vervangingsinvesteringen
    - De mutaties op de reserves en voorzieningen
    - De nieuwe belastingtarieven 2025.
2. Inflatiecorrectie toe te passen op de tarieven voor Rioolheffing en OZB.
3. De tarieven voor OZB te verhogen met 1% bovenop de 5% uit de voorjaarsnota.
4. De toeristenbelasting te verhogen met 5% bovenop de inflatiecorrectie.
5. Het nieuwe kostendekkende tarief voor de Afvalstoffenheffing vast te stellen. Waarbij de meerkosten van de afvalinzameling zijn verwerkt in het vaste tarief.
6. De wettelijke taak inzake duurzaamheidsmaatregelen te honoreren en daarmee ook het benodigde investeringskrediet van € 780.000 beschikbaar te stellen.
7. De bestemmingsreserves Corona re-integratie, Experimenten Democratische vernieuwingen, Vastgoed en Scalabor op te heffen en het saldo in de Algemene Reserve te storten. En uit de bestemmingsreserve Groenblauwe ontwikkelingen in

tussengebied Duiven/Westervoort het surplus van € 350.000 te storten in de Algemene Reserve.
8. De aanvullende maatregelen uit het dekkingsvoorstel door te voeren om te komen tot een sluitend begrotingssaldo voor 2025.

Aanleiding

In juli is de Voorjaarsnota 2024 vastgesteld. De Voorjaarsnota kondigde voor alle jaren begrotingstekorten aan. Oplopend van € 5 miljoen tot ruim € 8,5 miljoen. In de Voorjaarsnota zijn een aantal dekkingsmaatregelen aangegeven en verder is er ook al een inventarisatie gemaakt van bezuinigingsmaatregelen om de ontstane tekorten te kunnen oplossen. Na invulling van deze maatregelen blijft er echter nog een tekort voor alle jaren.

Om uiteindelijk te kunnen komen tot een sluitende begroting zijn nog een aantal voorstellen gedaan. Die voorstellen zijn uitgewerkt en hieronder worden ze een voor een kort besproken. De randvoorwaarden van de gemeenteraad om de begroting 2025 sluitend te maken zijn:

- 2025 moet sluitend om provinciaal toezicht te voorkomen..
- Gebruik (nogmaals) de stofkammethode.
- Het Sociaal Domein moet zo veel mogelijk worden ontzien.
- Beperk de OZB verhoging.

Deze zomer zijn de voorcalculaties geactualiseerd, is de meicirculaire verwerkt, zijn de belastingopbrengsten geactualiseerd en is de financiële administratie bijgewerkt. Bovendien is gezocht naar aanvullende bezuinigingsmaatregelen en is naar aanleiding van het verzoek van de Raad gekeken naar nog meer mogelijke bezuinigingsmaatregelen.

<u>Aanpassing voorcalculaties:</u>

- In de zomerperiode zijn alle voorcalculaties (lasten en baten) voor budgetten bestaand beleid geactualiseerd. Het gaat hierbij om kleine aanpassingen (tot € 10.000) die er voor zorgen dat de budgetten toereikend zijn en aangepast aan het huidige prijsniveau.
- In de voorcalculaties is de actuele activamodule verwerkt. In het afgelopen jaar is een aantal investeringskredieten afgesloten of in tijd verplaatst (vervroegd of uitgesteld), waardoor de kapitaallasten in de diverse jaren wijzigen. Bovendien is een deel van het gebouw De OGtent verkocht waardoor de afschrijvingslast voor de komende jaren lager is.
- Het renteresultaat is verbeterd doordat er geen rente meer wordt toegerekend aan de grondexploitatie. De afnemende leningenportefeuille zorgt voor lagere lasten. Daarentegen leidt het nog steeds aflopende hypothekensaldo wel tot lagere renteopbrengsten. Onze goede liquiditeitspositie heeft als gevolg dat er meer inkomsten uit schatkistbankieren zijn.
- De begroting 1Stroom is meerjarig ingevoerd inclusief alle loon- kostenstijgingen en extra toekenningen uit de Voorjaarsnota 2024.
- Ook de loon- en kostenstijgingen van het bestuur (CAO + vergoedingen raad/college/griffie) zijn opgenomen.
- Er zijn extra kosten opgenomen voor de nieuw vastgestelde Meerjaren Onderhoudsplannen, elektrakosten voor Triominos en wijkhuis van Droo, de exploitatie van het Horsterpark, het groenonderhoud en onderhoud IBA’s. Er zijn

minder kosten voor de bijdrage aan de VGGM en de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs de Liemers (GRHVOL). Ook de raming van de legesopbrengsten van de Omgevingsvergunning zijn in 2025 hoger. De bijdragen voor ruimtelijke ontwikkeling met kostenverhaal zijn lager.

- De doorbelastingen van gemeenschappelijke regelingen zijn geactualiseerd.
- De belastingopbrengsten zijn geactualiseerd. Daarbij is voor de OZB en de rioolheffing inflatiecorrectie toegepast. Voor alle belastingsoorten zijn ook de actuele maatstaven gehanteerd.
- De berekening van de Algemene Uitkering is geactualiseerd waarbij de meicirculaire is verwerkt en de prognose van de maatstaven nogmaals is bekeken. Bovendien is een tweetal stelposten in het financieel pakket nu ook doorgetrokken naar het laatste begrotingsjaar (2028) waardoor zich in dat jaar een verbetering voordoet.

Bovenstaande aanpassingen zorgen er voor dat het in de Voorjaarsnota 2024 gepresenteerde saldo er voor 2027 en 2028 iets gunstiger is geworden. Voor 2026 blijft onverminderd de term ‘ravijnjaar’ van toepassing.

In totaal leidt dit tot de volgende financiële resultaten:

	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Begrotingssaldo	-€ 546.158	-€ 4.647.921	-€ 4.407.613	-€ 2.764.892

De financiële gevolgen van de septembercirculaire zijn van belang voor deze begroting. Deze is op 17 september gepubliceerd en wordt nog financieel vertaald. Via een kennisgeving zal de gemeenteraad nog voor de begrotingsbehandeling op de hoogte worden gesteld van de financiële gevolgen.

In alle jaren ontstaan tekorten. Daarmee zou niet worden voldaan aan de eisen van onze provinciale toezichthouder waardoor de gemeente onder toezicht zou komen. De gemeenteraad heeft het sluitend maken van het begrotingsjaar 2025 bij de behandeling van de Voorjaarsnota als prioriteit aangegeven. Voor het tekort in 2025 worden in deze begroting oplossingen voorgesteld. Voor de jaren 2026 en verder is het project ‘Financieel gezond 2026’ opgestart. Tijdens dit project zullen ook verschillende sessies met raad, inwoners, organisatie en maatschappelijk middenveld plaatsvinden, een eerste sessie met de Raad heeft inmiddels plaatsgevonden. En in de Voorjaarsnota 2025 zullen de resultaten van dat project worden gepresenteerd.

<u>Aanpassing belastingtarieven:</u>
Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2025 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijking, de tarieven voor 2024 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. In de tarieven voor OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn, vooruitlopend op het raadsbesluit, stijgingen als gevolg van de inflatiecorrectie verwerkt. In de tarieven voor de OZB is de in de Voorjaarsnota aangekondigde 5% extra stijging opgenomen. De kostenstijging op het gebied van afval is verrekend in het vaste tarief.

Belastingsoort	Tarief 2025	Tarief 2024
OZB eigenarenbelasting:		
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1117	0,1030
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2109	0,1945
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1615	0,1489
Afvalstoffenheffing vastrecht	243,77	208,36
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	8,61	8,61
- per lediging 240 liter container restafval	15,33	15,33
- per storting ondergrondse container	2,41	2,41
Rioolheffing, per m3	1,94	1,88
Toeristenbelasting:		
- hotel, hostel, pension en B&B	2,00	2,00
- kampeerterrein en camperplaats	1,10	1,10
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00	750,00

Planning
15 november is de wettelijk verplichte aanleverdatum bij de Provincie voor de vastgestelde programmabegroting. Dit is de planning:

05 november 2024 : Ronde tafel/Politieke avond
12 november 2024 : Behandeling Gemeenteraad

Beoogd effect

Na vaststelling door de raad kan het college het voorgestane beleid tot uitvoering brengen.

Argumenten

1.1 In het kader van het budgetrecht van de raad moet de begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.
Zonder de besluitvorming in de gemeenteraad staan de organisatie geen budgetten ter beschikking om het voorgestane beleid tot uitvoering te kunnen brengen. Voor 15 november moet de besluitvorming hebben plaatsgevonden en dient de vastgestelde begroting te worden ingediend bij de provincie.

1.2 Het weerstandsvermogen is op orde.
Bij een maximaal risico is de ratio voor weerstandsvermogen van 1,26 voldoende. Dat betekent dat de stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2026 voldoende is om het maximale risico, dat in de paragraaf Weerstandsvermogen is beschreven, op te kunnen vangen.

In het weerstandsvermogen is het risico meegenomen dat de Algemene Uitkering lager uit kan vallen omdat de accressen niet worden gerealiseerd doordat het rijk de voorgenomen investeringsplannen niet of niet geheel kan realiseren. Voor een mogelijk aanhoudende hoge inflatie is geen bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen. De systematiek van het Gemeentefonds werkt zo dat gemeenten voor dergelijke kostenstijgingen via de Algemene Uitkering worden gecompenseerd.

De ratio voor de solvabiliteit (de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen) is nu 40%. Doordat er veel incidenteel geld wordt ingezet om nieuwe wensen en het begrotingstekort te dekken zal de solvabiliteit in de komende jaren dalen. Het gewenste niveau van de solvabiliteit is 35%.

2.1 Kostenstijgingen worden veroorzaakt door inflatie.

De afgelopen periode zijn we landelijk geconfronteerd met kostenstijgingen. Niet alleen de arbeidskosten stegen maar ook de grondstof- en energieprijzen liggen veel hoger dan in voorgaande jaren. De enige manier om voor onderdelen kostendekkend te blijven is dan ook een stijging van de tarieven. En dat geldt niet alleen voor de belastingtarieven maar ook voor de legestarieven. Ook hier geldt het uitgangspunt van kostendekkendheid en zijn tariefstijgingen onvermijdbaar. Het niet toepassen van indexatie – of zelfs verlaging – van de OZB drukt op de langere termijn extra zwaar op het begrotingssaldo. Immers, de kosten stijgen (in huidige jaren aanzienlijk) en de belastingopbrengsten minder of niet.
In de meicirculaire is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 3,45%. In deze begroting wordt conform de voorstellen in de Voorjaarsnota de OZB-tarieven en de Rioolheffing met het inflatiepercentage te verhoogd. Het tarief voor Rioolheffing hoeft na de herberekening van het Watertakenplan niet meer aanvullend te worden verhoogd. De benodigde stijging voor de afvalstoffenheffing wordt hierna bij punt 3.1 toegelicht.

3.1 De kosten voor afvalinzameling en verwerking stijgen.

Jaarlijks worden de budgetten voor het inzamelen en verwerken van afval geactualiseerd. Op basis van het totaal van de kosten en opbrengsten wordt uiteindelijk het tarief voor vastrecht en het variabel tarief (per lediging) becijferd.

Komend jaar stapt de gemeente over naar afvalinzameling via Circulus. Een bijdrage aan dit bedrijf vervangt een groot aantal van de kosten die in 2024 nog apart in de begroting waren opgenomen. De kosten voor het afvalaanbiedstation blijven voorlopig nog wel in de begroting staan. Mogelijk gaat Circulus in de toekomst ook het afvalaanbiedstation overnemen. De totale kosten voor de afvalinzameling stijgen. In totaal stijgen de kosten met € 387.603.

Uitgaande van 100% kostendekkendheid moet ook het tarief voor de afvalstoffenheffing stijgen. Voorgesteld wordt de kostenstijging te verwerken in het vaste tarief van de afvalstoffenheffing. De variabele tarieven oftewel het tarief per lediging worden gehandhaafd op het niveau van 2024. Dit om het risico op vervuiling van andere afvalfracties, afvaltoerisme, dumping en kosten voor het opruimen te verkleinen. Minder aanbiedingen levert minder inkomsten op. Met de huidige variabele tarieven voor het aanbieden van de restafvalcontainer worden inwoners al gestimuleerd tot het scheiden van afval. Bij een verwerking van de extra kosten in het vaste tarief stijgt het tarief voor vastrecht daardoor met 17%. Voor een gemiddeld gezin dat 8 ledigingen per jaar heeft betekent dit een kostenstijging van € 35,41.

4.1 *Deze investering levert een besparing op.*

De gemeente is wettelijk verplicht duurzaamheidsmaatregelen te treffen in de gemeentelijke gebouwen en dat vraagt een investeringskrediet van € 780.000. Verschillende isolatiemaatregelen en vervangingen van verlichting moeten er mede voor gaan zorgen dat de gemeente aan de wettelijke eisen van energiezuinigheid doet. Tegenover de kapitaallast van € 78.000 die dit oplevert staat een bezuiniging op elektrakosten van € 113.000. Per saldo levert deze investering een besparing van € 35.000 per jaar op.

5.1 Oplossingsrichtingen voor een sluitende begroting.

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 heeft de raad de opdracht aan het college gegeven om op zoek te gaan naar mogelijkheden om een sluitende begroting voor het eerste jaar (2025) aan te leveren. De motie “Duiven financieel veerkrachtig” roept op om scherp aan de wind te varen en daarbij het sociaal domein zoveel mogelijk te ontzien. Daarbij horen ook het verenigingsleven en sport, muziek en cultuur. Aanvullende voorstellen en betrokkenheid van de raad en het maatschappelijk middenveld worden in de motie gevraagd.

Een en ander heeft geresulteerd in een aantal maatregelen die bij elkaar opgeteld leiden tot een verbetering van het saldo in 2025 van € 630.264 waardoor het tekort ombuigt naar een overschot van € 119.106. Hieronder worden de maatregelen toegelicht:

A. *Inzet 10% surplus Algemene Reserve*

De provinciale toezichthouder heeft aangegeven dat het voor gemeenten mogelijk wordt om een deel van hun Algemene Reserve in te mogen zetten als structureel dekkingsmiddel. Als de solvabiliteit van de gemeente boven de 20% zit mag 10% van de het surplus van de Algemene Reserve worden ingezet. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt berekend welk bedrag er maximaal in de Algemene Reserve nodig is om alle benoemde risico’s op te kunnen vangen. Als de stand van de Algemene Reserve boven dat bedrag is mag 10% daarvan worden ingezet als dekkingsmiddel. In de Voorjaarsnota is al een bedrag van € 1.620.000 ingezet. Na toevoeging van het positief resultaat van 2023 aan de Algemene Reserve zou nog een extra bedrag van € 86.000 mogen worden ingezet als dekkingsmiddel.

B. *Omzetten bestemmingsreserves (BR) in Algemene Reserve*

De hiervoor genoemde dekkingsmaatregel zou nog kunnen worden verruimd als bestemmingsreserves worden opgeheven en in de Algemene Reserve worden gestort. In Duiven waren ultimo 2023 nog 24 bestemmingsreserves. Een kort onderzoek naar de mogelijkheid om deze op te heffen leidt tot een viertal bestemmingsreserves die kunnen worden opgeheven (de BR Corona re-integratie, de BR Experimenten Democratische Vernieuwingen, de BR Vastgoed en de BR Scalabor). Uit de BR Groenblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort kan het surplus van € 350.000 worden onttrokken. Bij elkaar gaat het om een saldo van € 784.329 waarvan € 78.433 dan weer inzetbaar is als dekkingsmiddel voor 2025.

C. *Aanpassen afschrijvingstermijnen*

Op dit moment loopt het onderzoek naar de aanpassing van afschrijvingstermijnen nog. De op dit moment gehanteerde termijnen zijn conform de richtlijnen van de BBV en ook goedgekeurd door onze accountant. Verlengen van de termijnen kan ervoor zorgen dat het activum eerder moet worden vervangen dan de termijn loopt hetgeen in de latere jaren voor een dubbele kapitaallast kan zorgen of een eenmalige kostenpost om de restwaarde uit de boeken te halen. De totale activa op onze balans bestaat voor een groot gedeelte uit riolering en zaken die met afval te maken hebben. Binnen dat gesloten circuit zorgen verlengde afschrijvingstermijnen niet voor een voordeel omdat deze in de heffingen worden verrekend. Een mogelijke aanpassing zou kunnen gelden voor gemeentelijk onroerend goed. Aanpassing van de afschrijvingstermijnen kan ook gevolgen hebben voor de meerjarenonderhoudsplannen van de gebouwen en de storting in de voorziening Groot Onderhoud Gebouwen. Dit soort gevolgen zullen in de komende maanden in beeld worden gebracht zodat bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 een goede afweging kan worden gemaakt.

D. *Dividend verhogen*

In het kader van scherp aan de wind zeilen is ook goed gekeken naar mogelijkheden om de opbrengsten te verhogen. In 2023 is meer dividend ontvangen dan was geraamd. De dividenduitkering van Alliander was een stuk hoger dan de ramingen. Dat kwam voor een deel doordat Alliander een dochteronderneming (Kenter BV) had verkocht. Tijdens de aandeelhoudersvergadering werd echter ook duidelijk dat de winstverwachting van

Alliander voor de komende jaren een stuk gunstiger is. De verwachting is daarom dat de dividenduitkering de komende jaren ook hoger zal zijn. Ingeschat wordt dat er daardoor een bedrag van € 30.000 als structurele extra ontvangst kan worden bijgeraamd.

E. *1Stroom*

Ook 1Stroom zal betrokken worden in het project “Financieel gezond 2026”. In de bij de Voorjaarsnota doorgevoerde maatregelen zat een drietal zaken die met 1stroom te maken hadden. Dat ging om besparing op budgetten voor aankoop en onderhoud meubilair, vervanging bureaustoelen en automatiseringsbenodigdheden. In het project voor 2026 zal ook gekeken worden naar personeelskosten. Daarbij zal de combinatie met gemeentelijke taken ook belangrijk zijn. Als er taken worden stopgezet heeft dat consequenties voor de personele inzet. Ook de huisvesting van 1Stroom, de openingstijden van de beide gebouwen zullen worden bekeken in de komende periode en worden verwerkt in de Voorjaarsnota 2025.

Het onderzoek naar de verdeelsleutel binnen 1Stroom heeft ertoe geleid dat het Dagelijks Bestuur (DB) het Algemeen Bestuur (AB) van 1Stroom heeft voorgesteld de verdeelsleutel in 2025 aan te passen. Het AB is voornemens dit voorstel op 7 oktober te accorderen. De kostenverdeling binnen 1Stroom wordt dan in 2025 62% voor Duiven en 38% voor Westervoort en in 2026 wordt de verdeling 61:39. Deze verschuiving levert Westervoort in 2025 een nadeel op van ongeveer € 311.000 en in 2026 het dubbele. De aanpassing is in deze meerjarenbegroting verwerkt. De gemeenteraad ontvangt na formele besluitvorming door het algemeen bestuur spoedig een toelichting op deze aanpassing en de daarover gemaakte bestuurlijke afspraken.

F. Toeristenbelasting

Op dit moment hanteren we voor hotel- en B&B overnachtingen een tarief van € 2. Voor campings en camperplaatsen geldt een tarief van € 1,10. Met een kleine aanpassing in de verordening kan het tarief voor beiden gelijk worden getrokken.
Er wordt al enkele jaren geen inflatiecorrectie toegepast op de tarieven toeristenbelasting. Dat naar aanleiding van een regionale afspraak om binnen de regio naar gelijke tarieven te kunnen groeien. Om de opbrengsten te kunnen verhogen kan de inflatiecorrectie dit jaar weer worden ingevoerd.
Het staat de gemeente vrij een tariefsverhoging toe te passen. Er zijn geen maximumtarieven vastgesteld voor overnachtingen. Een verhoging van 5% bovenop de inflatiecorrectie levert extra opbrengst op.

G. OZB

De OZB tarieven in Duiven liggen onder het artikel 12 tarief van 0,1595. Een van de eerste maatregelen die de provincie zal doorvoeren bij een onder toezicht stelling is het verhogen van de OZB tot dat tarief. De ruimte die in Duiven nog beschikbaar is wordt ook wel de onbenutte belastingcapaciteit genoemd. Als je de in de Voorjaarsnota 2024 reeds aangekondigde verhoging van 5% inclusief de inflatie mee zou tellen is de onbenutte belastingcapaciteit in Duiven in 2025 € 1.369.059. 1% OZB verhoging levert Duiven € 65.000 op. Er is (formeel) dus nog een mogelijkheid voor ruim 20% verhoging.
Er is een vergelijk gemaakt van de in de regio gehanteerde OZB tarieven. Op Doesburg na hanteert Duiven de laagste tarieven. In de onderstaande tabel zijn de huidige en de verwachte tarieven van Duiven, Westervoort, Zevenaar en Doesburg opgenomen:

2024	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Doesburg
Eigenaren woningen	0,1053	0,1477	0,1357	0,1209
Eigenaren niet woningen	0,2002	0,3168	0,3186	0,1952
Gebruikers niet woningen	0,1532	0,2422	0,2793	0,1314

2025	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Doesburg
Eigenaren woningen	0,1117	0,1602	0,1373	0,1248
Eigenaren niet woningen	0,2109	0,3436	0,3224	0,2016
Gebruikers niet woningen	0,1615	0,2627	0,2827	0,1357

In de afgelopen jaren is het OZB percentage jaarlijks gewijzigd. In 2024 is de inflatiecorrectie van 4,22% toegepast. In 2023 is 3% verlaging doorgevoerd en heeft ieder huishouden € 150 gekregen om de lastenstijging te compenseren (het inflatiepercentage was toen 3%). In 2022 zijn de tarieven bevroren en is geen inflatiecorrectie (1,6%) toegepast. In 2021 is er een extra verhoging van 7% geweest en is de inflatiestijging van 1,8% doorgevoerd. In 2020 is de inflatiecorrectie van 1,4% toegepast.

In het hoofdlijnenakkoord van de nieuwe regering is opgenomen dat er een maximum zal worden ingevoerd voor de OZB stijgingen bij gemeenten. In het regeerakkoord wordt gesproken over een onderzoek naar deze mogelijkheid. We houden dit nauwlettend in de gaten omdat dat gevolgen kan hebben voor het sluitend maken van de begroting in het zogenaamde ‘Ravijnjaar’ van 2026.
Een aanvullende stijging van de OZB met 1% levert wat ruimte op om mogelijke financiële tegenvallers of nog niet geheel geslaagde bezuinigingsmaatregelen op te kunnen vangen.

H. De bezuinigingsvoorstellen

De complete lijst met bezuinigingsvoorstellen die bij de Voorjaarsnota is ingebracht is in de zomerperiode opnieuw beoordeeld. De verschillende voorstellen zijn ingedeeld in door te voeren en niet door te voeren voorstellen. In de Voorjaarsnota was in 2025 na amendementen al voor een bedrag van € 3.495.898 meegerekend in het tekort. Na de herindeling van de voorstellen is daar nog voor een bedrag van € 37.331 aan toegevoegd. In de apart bijgevoegde “was wordt” lijst is vooral het blauwe gedeelte van belang. Dat zijn de voorstellen die na de herindeling van de maatregelen wel bij de door te voeren voorstellen zitten of die mogelijk uit die lijst zijn gehaald. In de zomerperiode is ook nog eens goed gekeken naar de haalbaarheid van sommige voorstellen en de ingangsdatum van sommige maatregelen. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk (en niet wenselijk) om sommige subsidiestromen abrupt te beëindigen en kunnen nieuwe belastingen niet met ingang van volgend jaar al worden ingevoerd. Ook de gemeentepolis kan niet eerder dan per 31 december 2025 worden opgezegd. Het jaar 2025 wordt gebruikt om te zoeken naar een passend alternatief. En verder is uitstel van de reconstructie van Dorth tot Medlerstraat tot 2028 (waardoor de kapitaallast pas in 2029 ingaat) ook meegenomen. Waarbij wel moet worden benoemd dat de investering sterk onderhevig is aan prijsontwikkelingen.

Kanttekeningen

1.1 De gemeente Duiven heeft geen structureel sluitende meerjarenbegroting.

Alle jaarschijven van deze begroting sluiten met een negatief saldo. De belangrijkste reden voor dit beeld is het zogenaamde “Ravijnjaar” 2026 in het Gemeentefonds. Ondanks de lobby vanuit de VNG lijkt hier geen verandering in te komen. Mogelijk gaat hier in de septembercirculaire nog uitsluitsel over worden gegeven, maar het lijkt zeer waarschijnlijk dat hierin geen verandering komt. Na publicatie van de septembercirculaire

zal deze worden doorgerekend en zullen de financiële gevolgen hiervan via een kennisgeving aan de raad worden meegedeeld.

1.2 Een aantal zaken is nog niet verwerkt.

Ook overige zaken uit de septembercirculaire kunnen mogelijk nog zorgen voor wijziging van de cijfers. Dit zal zoals hierboven aangegeven via een kennisgeving voor de raadsbehandeling van de begroting bekend worden gemaakt. Alleen voor de Wmo is extra geld toegezegd wat voor Duiven waarschijnlijk ongeveer € 75.000 op kan leveren. De thema-avond op 10 september heeft helaas geen bruikbare voorstellen opgeleverd voor de begroting 2025. Wel zijn er maatregelen benoemd die verder worden uitgewerkt om meegenomen te kunnen worden in het traject naar een sluitende begroting 2026.

1.3 Incidenteel dekken is geen structurele oplossing.

Dankzij de stand van de Algemene Reserve en de handreiking van provinciaal toezicht over het gebruik van het surplus van de Algemene Reserve als structureel dekkingsmiddel wordt in deze begroting het tekort voor 2025 voor een gedeelte opgelost. Dat betekent wel dat we interen op de reservepositie. Bedragen die opzij zijn gezet om in de toekomst voor bepaalde doelen te gebruiken worden nu voor andere zaken ingezet. Enkele zaken zijn incidenteel gedekt voor de duur van deze coalitieperiode. Dat geeft een opgave voor 2026 als besloten moet worden of het beleid structureel door wordt gezet en hoe daar dekking aan kan worden gegeven. In 2025 komt er voor € 2,2 miljoen aan dekking uit de Algemene Reserve.

Financiële paragraaf

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkelingen van de voorjaarsnota naar de meerjarenbegroting.

	2025	2026	2027	2028
Saldo Voorjaarsnota	**-5.431.578**	**-7.214.166**	**-8.171.738**	**-8.826.948**
A6 Investeringskredieten				
- kunstgrasveld Groessen		-52.967	-52.967	-52.967
- Renovatie Westerduiven				
- Herinrichting Eilandplein	-28.000	-28.000	-28.000	-8.000
A7 te honoreren wensen				
- kunstgrasveld Groessen	zie a6			
- hangplekken	-50.000			
A8 ontmoetingsplekken jeugd	zie a7			
A10 bestuursadviseur	54.000	27.000		
A11 kinderraad				
A12 80 jaar vrijheid	-3.000			
A15 Datagedreven werken niet honoreren	173.880	173.880	173.880	173.880
Saldo Voorjaarsnota na amendementen	**-5.284.698**	**-7.094.253**	**-8.078.825**	**-8.714.035**
Dekkingsmaatregelen:				
Incidentele zaken incidenteel dekken	885.850	421.600	413.400	300.000
A7 dekking hangplekken	50.000			
A10 bestuursadviseur	-54.000	-27.000		
Totaal na dekkingsmaatregelen	**-4.402.848**	**-6.699.653**	**-7.665.425**	**-8.414.035**
Aanpassen voorcalculaties	360.792	163.508	1.369.588	3.760.919
Totaal na aanpassen voorcalculaties	**-4.042.056**	**-6.536.145**	**-6.295.837**	**-4.653.116**
Doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen	3.271.200	1.654.350	1.654.350	1.654.350
Amendement A2				
Taakstelling contributie VNG	1.290	1.290	1.290	1.290
Milieuonderzoek bodem	1.000	1.000	1.000	1.000
Verkeersregelinstallaties	15.000	15.000	15.000	15.000
Klimaatadaptatie	11.824			
Eilandplein 304	18.000	36.000	36.000	36.000
Gymzalen	3.000	6.000	6.000	6.000
Amendement A3				
Lijkbezorging	134.168	134.168	134.168	134.168
Marktgelden	40.416	40.416	40.416	40.416
Saldo na doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen	**-546.158**	**-4.647.921**	**-4.407.613**	**-2.764.892**
Aanvullende wens duurzaamheidsmaatregelen	35.000	35.000	35.000	35.000
Saldo voor dekkingsvoorstel	**-511.158**	**-4.612.921**	**-4.372.613**	**-2.729.892**
Inzet 10% surplus AR	86.000			
Omzetten BR in AR	78.433			
Afschrijvingstermijnen	0			
Dividend verhogen	30.000	30.000	30.000	30.000
1Stroom	311.000	622.000	622.000	622.000
OZB extra 1%	65.000	65.000	65.000	65.000
Toeristenbelasting gelijk tarief	6.300	6.300	6.300	6.300
Toeristenbelasting inflatiestijging	4.200	4.200	4.200	4.200
Toeristenbelasting extra 5%	12.000	12.000	12.000	12.000
Aanvullend doorgevoerde voorstellen	37.331	366.568	382.068	382.068
Saldo begroting	**119.106**	**-3.506.853**	**-3.251.045**	**-1.608.324**

Uit de tabel is op te maken dat een sluitend begrotingssaldo voor 2025 wordt gepresenteerd. Als de provinciale toezichthouder kan instemmen met onze begroting zal hij de gemeente onder repressief toezicht plaatsen. Dit is de reguliere vorm van toezicht.

Participatie en communicatie
Op de thema-avond van 10 september is er gelegenheid geweest om aanvullende maatregelen te benoemen om tot een sluitende begroting te komen. Daar zaten geen voorstellen bij die nog in de begroting 2025 konden worden gebruikt. De op 10 september genoemde maatregelen die langere onderzoeks- of voorbereidingstijd nodig hebben worden meegenomen in het project ‘Financieel gezond 2026”.

Bijlagen

201672137 Raadsbesluit Programmabegroting Duiven 2025-2028
201673415 Programmabegroting Duiven 2025-2028
201673351 Was wordt lijst bezuinigingen
201673353 Inzet Algemene Reserve ter dekking structureel begrotingssaldo.

Duiven, 4 oktober 2024.

Burgemeester en wethouders van gemeente Duiven,

A.F. (Anton) van der Gaag secretaris	mr. H.B. (Huub) Hieltjes burgemeester